

WWW.AMIRKABIR.NET

تهران، خیابان جمهوری اسلامی، میدان استقلال، صندوق پستی: ۴۱۹۱-۱۱۳۶۵

حیدری، یعقوب، ۱۳۳۸-

دریانوردی با دوچرخه / یعقوب حیدری: تصویرگر، زهره سرخوش.

تهران، امیرکبیر، کتاب‌های شکوفه، ۱۳۹۱.

۸۸ص. مصور.

ISBN 978-964-300-742-3

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

الف. فیثانوس‌ها و دریاها- ادبیات نوجوان. ب. دریانوردی، ادبیات نوجوان. ج.

سرخوش، زهره، تصویرگر.

۱۳۹۱، ۵/۲۱۵/۲۱۵

[۵/۱/۴۶ ج]

۲۹۷۵۷۲۶

کتابخانه ملی ایران

دریانوردی با دوچرخه

نویسنده: یعقوب حیدری

تصویرگر: زهره سرخوش

صفحه‌آرا: مریم ماهر

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۲

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

بها: ۴۵۰۰ تومان

چاپخانه و صحافی و لیتوگرافی:

چاپخانه سپهر، تهران، خیابان ابن سینا (بهارستان)، شماره ۱۰۰

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بارکد نویسی، ذخیره کامپیوتری، کپی‌برداری و جزی (به جز اقتباس جزی در نقد و بررسی و اقتباس در گویا در مجله نویسی و مانند) بدون مجوز ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

درباره نویسنده

یعقوب حیدری نامی آشنا برای نوجوانان و علاقه‌مندان به ادبیات داستانی در حوزه نوجوان است. حیدری، که از نوجوانی شیفته دریا بود و خواب‌هایش پر از کشتی و دلفین، سال‌ها به عنوان دریانورد، سکان‌دار کشتی‌های اقیانوس پیما بود. از این نویسنده پیش از این آثار گوناگونی از جمله: «سُکان، پنج درجه به چپ!» و «قیصر امین پور در این کتاب قایم شده!» منتشر شده؛ در کتاب حاضر، دست به کاری کاملاً متفاوت زده است: «دریانوردی با دوچرخه!»

در این اثر خواننده عرض و طول دریا را بسیار فراتر از نقشه‌های جغرافیایی و تعریف‌های موجود در کتاب‌های درسی می‌یابد. سپس، به گونه‌ای غیرمعمول، با دوچرخه‌ای که حتی پیش از اولین اختراع جدی بشر به شکل‌های مختلف وجود داشته و امکانی بوده است برای اهل سفر به اعماق شگفتی‌ها، گاه مکان‌های آبی و زمان‌ها را درمی‌نوردد و سرانجام حتی در خشکی، به دریانوردی می‌پردازد.

۱. مقدمه!

۱۶ موج اول: دریا

۱۸ دریا، اساطیر و افسانه‌ها

۱۹ ثروت‌های دریا

۲۰ دریا، عرصه کاوش

۲۳ دریا، موزه‌ای غرق شده

۲۵ دریا، جایی برای زندگی

۲۱ موج دوم: آب

۲۰ آب و گذشته‌های دور

۳۱ برخی جلوه‌های آب

۳۵ سخنی در پایان

۳۶ موج سوم: جانوران دریایی

۳۸ دریا در تملک جانوران

۴۰ جانوران دریایی، اساطیر و افسانه‌ها

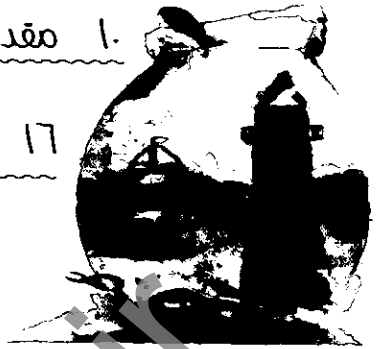
۴۲ موج چهارم: کشتی‌ها

۴۴ کشتی‌ها، اساطیر و افسانه‌ها

۴۵ سرگذشت کشتی‌ها

۴۷ انواع کشتی‌ها

۵۰ قسمت‌های مختلف کشتی‌ها و سلسله مراتب موجود در آنها از لحاظ اهمیت شغلی

۵۶ موج پنجم: دریانوردان

۵۸ دریانوردی، کاری نه چندان آسان

۵۹ دریانورد چگونه انسانی است؟

۵۹ پیشگامان دریانوردی

۶۳ برخی ویژگی‌های دریانوردی

۶۶ موج ششم: برخی شخصیت‌های شگفت‌انگیز

۶۸ توضیح مختصر

۶۹ شخصیت‌های انسانی

۷۲ چهره‌های حیوانی

۷۳ غیر جاندار

۷۴ چند چهره

۷۸ موج هفتم: از ملویل تا همینگوی

۸۰ الف: هرمان ملویل

۸۲ ب: ژول ورن

۸۳ ج: مارک تواین

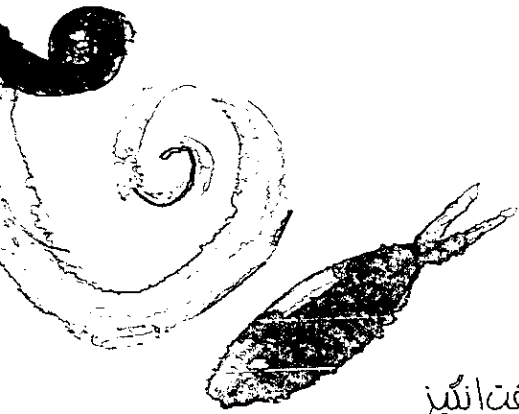
۸۴ د: جوزف کنراد

۸۵ ه: جک لندن

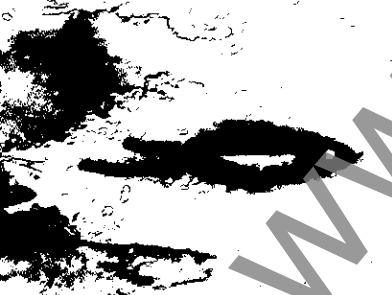
۸۶ و: ارنست همینگوی

۸۷ منابع

۸۸ موج بعدی: ...؟

مقدمه

می‌توانیم هم‌صدا با دکتر جداری عیوضی، مؤلف محترم کتاب «جغرافیای آب‌ها» بگوییم: «مولکول‌های آبی که اسرزه در تهران مصرف می‌شود، شاید چند سال پیش در اقیانوس اطلس بوده و سال دیگر در اقیانوس هند باشد و جریان باد و هوا، باعث جابه‌جایی بخار از یک محل به محل دیگر می‌شود و همان‌طور که رطوبت حاصل از بخار دریا را به خشکی می‌آورد، رطوبت حاصل از بخار در خشکی را هم به سمت دریاها می‌راند. به این ترتیب، ذره‌های آب در مدارهای بسته‌ای در گردش است. به‌طور کلی آب از اقیانوس‌ها بخار شده و به روی قاره‌ها می‌آید. پس از پراکنده شدن در روی قاره‌ها، به صورت باران فرو می‌ریزد. سپس از طریق رودخانه‌ها و جریان‌های زیرزمینی، دوباره به اقیانوس‌ها برمی‌گردد.»

با این حال می‌توانیم راه دور نرویم و از نقاطی قابل لمس‌تر، دریا را زیر ذره‌بین بگیریم.

این سخن «کوک کوئیورس» نویسنده بلژیکی، تهیه‌کننده فیلم و متخصص در مسائل دریایی در این ارتباط، مثال مُشت نمونه خروار است: «خونی که در رگ‌هایمان می‌دود، از لحاظ ترکیب نمک‌ها، به آب دریا شباهت دارد. در مایع درون پرده نیز - که چنین در دوره رشد تا هنگام تولد در آن شناور است - همین شباهت دیده می‌شود. پس شگفت‌آور نیست که نوزادان از شست و شو در آب گرم بسیار لذت می‌برند؛

چنان که گویی به رحم مادر برگشته‌اند.»

ملموس، تر از اشاره آن نویسنده بلژیکی، آشپزخانه‌های ماست! کف‌گیرها، قاشق‌ها و چنگال‌ها و خلاصه همه ظرف و ظروف ما بدون استثناء بوی دریا می‌دهد. به خصوص وقتی که مثلاً ماهی سرخ می‌کنیم و غذا، به اصطلاح غذای دریایی است.

در حرق‌های روزمره‌مان هم، دریا جای خود را دارد. از لطیفه‌های دریایی بگیر تا ضرب‌المثل‌ها و کنایه‌هایی که بوی دریا می‌دهند. برای مثال:

❁ یک دزد دریایی را پیش اسکندر مقدونی بردند. اسکندر گفت: «خجالت نمی‌کشی از اینکه دزدی؟»

دزد دریایی گفت: «حق دارین قربان، الان که یک کشتی دارم دزدم. اما اگر کشتی‌های زیادی داشتم، فاتح بودم!»

❁ دریا هر قدر هم خشک شود، باز در آن تا زانو آب هست!

❁ با پوست ماهی، پلو می‌خورند. آروغ زعفران می‌زنند!

❁ آب را کد، آسیاب را نمی‌گردانند.

❁ قنابل بدون طعمه، ماهی نمی‌گیرد.

اگر به بعضی از نام‌ها هم دقت کنیم، باز جای پای دریا را حس می‌کنیم: مانند نوح و آناهیتا؛ نوح، نام یکی از پیامبران بزرگ است که پیروان خود را توسط یک کشتی عظیم از توفانی سهمگین نجات داد و آناهیتا مترادف اسامی آناهیت یا ناهید است و در تصور مردم ایران باستان، نام الهه آب بود.

تعبیر خواب‌هایمان هم خالی از دریا نیست. برای نمونه، بنابر باورهای عامه ترک، هر که خواب بدی دید، نباید آن را برای کسی تعریف کند؛ باید کنار رود یا جویباری برود، دست‌هایش را در آب فرو کند، آنها را تکان بدهد و بخواند:

«عزیزت سُو / عزیز سُو / منیم بُو یُو خُو مُو / یُو آپارا!»

ترجمه: آبِ عزیز / آبِ عزیز / این خوابِ مرا / بشوی و ببر!

با این حال، باید گفت که: «دریانوردی با دوچرخه!» خودش یک جور دریانوردی است و شدنی هم هست. با این تفاوت که در این نوع دریانوردی، عرض و طول دریا، بسیار بیشتر از نقشه‌های جغرافیایی و تعریف‌های موجود در کتاب‌های درسی

در نظر گرفته شده است. همچنین، منظور از کلمهٔ دوچرخه در عنوان کتاب، آن دوچرخه‌ای نیست که اولین بار در هزاران سال پیش توسط مصریان اختراع شد و ماهمه روزه، نمونه‌های تکامل یافته و به روز آن را، در اینجا و آنجا به چشم می‌بینیم! بلکه نوعی دوچرخهٔ خاص است که حتی پیش از اولین اختراع جدی بشر، به شکل‌های مختلف وجود داشته و امکانی بوده است برای اهل سفر به اعماق شگفتی‌ها!

نه، مثل اینکه کمی پیچیده حرف زدم! باقی با خودت، دوست نوجوان من! اما نمی‌توانم اضافه نکنم: از نوجوانی به دریا علاقه و توجه داشتم و با اینکه دربارهٔ دریانوردی مطالبی خوانده بودم، صدها سؤال برایم باقی مانده بود که همیشه فکرم را به خود مشغول می‌کرد. مثلاً برایم جالب بود که با آنم دریانوردی چگونه پیشه‌ای است؟ پیشگامان دریانوردی چه کسانی بودند؟ دزدان دریایی چطور آدم‌هایی هستند؟ یا اینکه، کشتی‌های قدیمی چگونه بودند؟ کشتی‌ها از نظر کاری، چه قسمت‌هایی دارند و سلسله مراتب موجود در آنها از لحاظ اهمیت شغلی، به چه شکلی است؟ متأسفانه، نه کسی در همسایگی ما دریانورد بود و نه یه کتابی که به تمام این سؤالاتم پاسخ بدهد، دسترسی داشتم. گذشت و گذشت، تا اینکه خودم به عنوان دریانورد در کشتی‌های اقیانوس‌پیما مشغول به کار شدم. حالا کنجکاوی‌ام آن قدر تحریک شده بود که به کمک تجربه، مطالعه و همکاری عده‌ای از دریانوردان، ناخودآگاه قلم به دست گرفتم. حاصل کار این شد که می‌بینی؛ دریانوردی با دوچرخه! حالا، این تو و یک دوچرخه و کمی هم دریانوردی!

